

פרשת וזאת הברכה (תשפ"ב)

תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב (ל"ג, ד')

פירש רש"י אחזונה ולא נעזבנה. וצריך להבין דאם התורה היא מורשה לישראל למה צריך לאחוז אותה, הא ירושה היא ממילא בלא מעשה קניין, ושייכת להם בכל מקום שתהיה ולא יזה צורך לא סגי אם לא יאחזוה.

ובפירוש המלבי"ם ליהושע (י"ג, ו') דקדק דהתם כתיב רק הפלה לישראל בנחלה, ולעיל (י"ב, ז') אמר ויתנה ליהושע לשבטי ישראל ירושה, וביאר דיש הבדל בין ירושה לנחלה, שירושה מציין העברת הרשות, שיוצא מרשות זה לרשות אחר, ונחלה מציין מה שמנחיל אב לבנו, עכ"ד. וראיה לזה ממה שאמר משה רבינו לבני ישראל בפרשת וילך, דבתחלה אמר (ל"א, ג') ה' אלקיך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך וירשתם, ולבסוף אמר ליהושע (ל"א, ז') כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותם לתת להם ואתה תנחילנה אותם, ושינה מלשון ירושה לנחלה כדברי המלבי"ם דבתחילה מדבר בעניין המלחמה שהקב"ה ישמיד את הגוים מלפני בני ישראל, ובני ישראל ירשו את ארצם, דהיינו שתעבור הרשות מהגוים לבני ישראל, אבל עם יהושע דבר מעניין ארץ ישראל ונקט בה לשון נחלת מאב לבנו. וכן מצינו בבנות צלפחד, בפרשת פינחס (כ"ז, ז') שנקט שם לשון נחלת אב לבתו, ולא אמר ירושת אב לבתו.

ולפי זה יש לפרש גם כאן בנוגע לתורה, דכדי לקנות תורה צריך עמל ויגיעה, ואינה עוברת בתורת נחלה מאב לבנו, ומה שהאב היה תלמיד חכם, לא מהני שגם הבן יהיה כך, רק הקב"ה נותן לנו זכות לרשת את התורה, ואם אנו עוסקים בתורה בעמל ויגיעה ואוחזים בה, כמו שאמר רש"י, יכולים אנו גם כן לקנות אותה, וזהו מה שכתוב תורה צוה לנו משה מורשה, שירושה היא ולא נחלה. (נ.מ.)

תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב (ל"ג, ד')

במסכת אבות (ב', י"ב) איתא התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך, ולכאורה הוא הפך הכתוב כאן דתורתנו היא מורשה לקהילת יעקב. ויש לומר על פי מה דאיתא במסכת עבודה זרה (י"ט, א') אמר רבא בתחילה תורה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו של תלמידי חכמים שנאמר בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה. שבתחילה קודם שלמדה היא נקראת תורת ה', ולאחר שלמדה נקראת תורתו. ועיין במפרשים שם שאין הכוונה על הלימוד גרידא, דסוף סוף הוא רק תורת ה', אלא על המחדש דברי תורה שמה שחידש נקרא על שמו. ויש להביא ראיה לזה מהא דאיתא במדרש תנחומא על פרשת חוקת (פרק ח') כשעלה משה למרום מצאו להקב"ה יושב ושונה אליעזר בני אומר עגלה בת שנים פרה בת ג', אמר לו כל העולם שלך ואתה אומר הלכה בשם בשר ודם, אמר לו

פרשת וזאת הברכה (תשפ"ב)

עתידי צדיק אחד לעמוד בעולמי ואליעזר שמו, אמר לו יהי רצון שיצא מחלצי, הה"ד בפרשת יתרו (י"ח, ד') ושם האחד אליעזר. הרי דמה שחידש רבי אליעזר אחר זמן רב אמרה הקב"ה בשמו עוד קודם, לפי שזה באמת תורת רבי אליעזר. וכמו כן יש כח ביד כל אחד ואחד לחדש דברי תורה ושפיר נקראת תורתו. על כן אין להקל אפילו בחידושי תורה של הקטן שבקטנים דכיון שזהו חלקו ותורתו אי אפשר שיתחדשו על ידי אחר אפילו הגדול שבגדולים. וזהו שאמר התנא התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך דהיינו ללמוד חידושי תורה, שהחידושים אינם ירושה מהקב"ה כי אם מחלקו של אחר ותן לבך ללמוד גם אותם. (בן לאשרי)